

slag is er niet gehouden. Vragen en antwoorden, uitsluitend over medische onderwerpen, zijn door leeken op schrift gebracht.

Gaarne collegialiter,

Uw Dw.

SCHREVE.

IETS OVER DE VOORSTELLEN OLDAMBT.

Naar aanleiding van de drie bekende voorstellen wensch ik nog het een en ander op te merken.

Het komt mij voor, dat indien er op die voorstellen wordt ingegaan men geen stap verder zal komen.

Wat het eerste voorstel betreft weet de regeering minstens even goed als ieder medicus, dat er aan de [ziekenverpleging op het platteland en in de meeste kleine steden wel het een en ander mankeert; dit nog eens bij monde van het hoofdbestuur ter kennis van de regeering te brengen kan geheel overbodig geacht worden. Dat het een ideale toestand zou zijn wanneer overal behoorlijke gelegenheid tot ziekenhuis-verpleging bestond waarvan goed gebruik gemaakt werd is een waarheid als een blok; dat wij van dit ideaal nog ver verwijderd zijn en zullen blijven is waarschijnlijk even waar, getuige de antipathie tegen ziekeninrichtingen, die nog allerwege valt waar te nemen. In elk geval is het zeker, dat de indiening van dit voorstel als zoodanig niets zal uitrichten en daarom alleen als overbodig kan beschouwd worden.

Ook wat betreft het tweede voorstel kunnen wij gerust en veilig aannemen, dat de regeering het volmaakt met het voorstel eens is, en het hoofdbestuur zich de moeite niet behoeft te geven, dit nog eens ter kennis van de regeering te brengen. Ik geloof zelfs, dat indien het hoofdbestuur in dien geest handelde, zij door het geven van ongevraagd advies haar doel wel eenigszins zou voorbij streven, temeer daar bedoelde toestanden niet zoo maar in eens weg zijn te ruimen, en het niet op den weg der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst ligt zich op het oogenblik hiermede in te laten.

Doch er is nog iets; er zijn in ons land nog meer menschen behalve de medici wien het algemeen belang ter harte behoort te gaan. Wij hebben nog gemeentebesturen, provincie besturen, een volksvertegenwoordiging, kortom een voldoende aantal bekwame en achtenswaardige staatsburgers, die allen een zeer groot deel van de verantwoordelijkheid voor de volksgezondheid dragen, een veel grooter deel dan al de artsen tezamen. Zoude het misschien niet meer passend zijn wanneer van de zijde waar de meeste verantwoording berust ook hoofdzakelijk het initiatief uitging. De houding van den medischen stand die onderdanig en meestal tevergeefs om dingen smeekt het algemeen belang rakende, is die wel de juiste? Sommigen beweren, dat het de plicht van de Maatschappij is volgens art. 2c der statuten alles te doen wat gedaan kan worden, als is het te verwachten succes nihil; zij zeggen frappez, frappez toujours; doch jaar in jaar uit aan de regeering te gaan vertellen, dat ziekenhuisverpleging beter is dan verpleging in een stroohut, of dat goed drinkwater beter voor de gezondheid is dan slecht

drinkwater, en dat er dus naar goed drinkwater dient gezocht te worden, en dergelijke zaken meer, is zulks in overeenstemming met de waardigheid van de Ned. Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst?

Wat betreft het derde voorstel zoo geloof ik, dat het hoofdbestuur met de indiening hiervan niet alleen niets zou bereiken, doch bovendien geen zeer goed figuur zou maken. In de oorspronkelijke toelichting, die waarschijnlijk het voorstel zou moeten vergezellen, komen eenige onjuistheden voor.

„Gèèn ruimte, gèèn licht, gèèn lucht, gèèn bergplaatsen, gèèn stoelen om op te zitten (daarvoor dient een smalle bank zonder leuning), gèèn of een slechte waschgelegenheid, en alles smerig, èrg smerig”.

Niets van dat alles is geheel waar; ieder die eens de moeite wil nemen een nieuw schip te bezichtigen, zal zich er van kunnen overtuigen, dat onze scheepsbouwmeesters nog niet zoo heel slecht zijn. Op verreweg de meeste schepen is zooveel mogelijk getracht licht en lucht te verschaffen; dat er geen stoelen doch vaste banken zijn spreekt van zelf. Het verschaffen van losse stoelen in het volkslogies zou bij ruw weer tot de grappigste scènes aanleiding geven, afgezien van de kwetsuren, die men bij de verschillende buitelingen zou oploopen.

Dat het volkslogies smerig is spreekt van zelf, doch of het daar vuiler is dan in een Amsterdamsche achterbuurt waar wèl ruimte, licht en lucht zijn, waar wèl waschtafels en stoelen zijn is zeer te betwijfelen. Wat de voeding betreft zoo is het voldoende bekend, dat in de laatste jaren zeer veel verbeteringen zijn aangebracht; de reeders beseffen heel goed dat zij niet veel aan hun werkkrachten hebben, wanneer er niet voor behoorlijke voeding gezorgd wordt. Ook hiervoor is naar mijn meening tusschenkomst der geneeskundigen overbodig.

Wanneer een schip nieuw is, is het zeker niet smerig; dat de gewone, normale vuilheid der mindere standen zich zoowel ter zee als op het land openbaart, is geen wonder; en zoolang deze geen abnormale afmetingen aanneemt is er voor de medici geen enkele indicatie tot tusschenkomst.

Ik beweer dit niet, om niet mee te willen werken aan het belang der schepelingen de z. g. grondvesters van Oud-Hollands glorie (ik meen intuschen dat een veel vroegere generatie dan het tegenwoordige Amsterdamsche of Rotterdamsche scheepsvolk de bedoelde grondvesters zijn); integendeel indien men iets in die richting zou wenschen te doen, zou het bijv. daarheen geleid kunnen worden, dat er op een schip gezorgd werd voor een verblijf om eenige zieken te kunnen verplegen. Het is voor een zieken schepeling die met koorts en hoofdpijn in zijn kooi moet liggen in het volkslogies onhoudbaar; de overige schepelingen hebben meestal zeer weinig deelneming met hun zieken kameraad en doen alsof deze niet bestaat; de gewone drukte en gedruisch gaan door of er zieken zijn of niet.

Een soort ziekenverblijf ongeveer in het midden van het schip, niet te dicht bij de lieren, zooveel mogelijk op een stille plaats in het schip, is op vele passagiers- en vrachtschepen een dringende behoefte zoowel uit een oogpunt van humaniteit als in het algemeen belang bij besmettelijke ziekten.